

PODŘÍDTE SE KVŮLI PÁNU

Kázání ze soboty 23.4.2016 – br. Michal Balcar

1 Pt 2,11-20

Úvod

Od Nového roku se držím předsevzetí, že má kázání budou vycházet z tzv. starocírkevních perikop. Nevybírám si tedy biblické texty sám, ale jsem nucen se podřídít předem určeným biblickým čtením. Cítil jsem, že takové rozhodnutí může být velmi zdravé pro mé teologické myšlení i duchovní život. Dokud jsem si vybíral sám, volil jsem vždycky biblické texty, které mi konvenovaly. Ty, které narušovaly mou představu o Bohu i teologii, jsem jednoduše ignoroval. To je velmi přirozené a dělá to každý z nás. To ale neznamená, že je to správné. Právě proto jsem cítil potřebu 'biče', který by mě donutil potýkat se i s částmi Písma, jež bych sám nevolil.

Od začátku roku šlo vše velmi hladce. Každé z biblických čtení ve mně něco rozeznělo a nebylo nijak obtížné na něm postavit kázání. Až dodnes. Dnes padla kosa na kámen. Biblický text, jež je základem mého dnešního kázání, se mi totiž vůbec nelíbí. Zdá se mi, že vyjadřuje vše, co je mi na křesťanství protivné.

Milovaní, v tomto světě jste cizinci bez domovského práva. Prosím vás proto, zdržujte se sobeckých vášní, které vedou boj proti duši, a žijte vzorně mezi pohany; tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu ‚v den navštívení‘. Podřídte se kvůli Pánu každému lidskému zřízení – ať už králi jako svrchovanému vládcí, ať už místodržícím jako těm, které on posílá trestat zločince a odměňovat ty, kteří jednají dobře. Taková je přece Boží vůle, abyste dobrým jednáním umlčovali nevědomost nerozumných lidí. Jste svobodní, ale ne jako ti, jimž svoboda slouží za plášť nepravosti, nýbrž jako služebníci Boží. Ke všem lidem mějte úctu, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále ctěte. Služebníci, podržujte se ve vši báni pánům, nejen dobrým a mírným, nýbrž i tvrdým. V tom je totiž milost, když někdo pro svědomí odpovědné Bohu snáší bolest a trpí nevinně. Jaká však sláva, jestliže budete trpělivě snášet rány za to, že hřešíte? Ale budete-li trpělivě snášet souzení, ač jednáte dobře, to je milost před Bohem.

Kontext

Petr sám vysvětluje motivaci své výzvy. Jsou zde, "ti, kdo vás osočují jako zločince." Je pravdou, že křesťané byli terčem různých druhů pomluv ze strany svých pohanských římských spoluobčanů. Mezi nejčastější patřila různá obvinění z kanibalismu motivovaná pravděpodobně Večeří Páně, jakožto hlavním křesťanským obřadem. Tak byli křesťané pomlouvání, že jedí své vlastní děti. Jiní jim vytýkali, že se nedostatečně přizpůsobují římskému způsobu života a hodnotovému systému říše. Byli kritizováni, že se neúčastní gladiátorských zápasů a jiných aktivit.

Proto Petr znovu zdůrazňuje a aplikuje Kristovo slovo o světle a soli. 'Žijte vzorně mezi pohany', protože až přijde ta pravá chvíle ('den navštívení') uznají, že jste konali správně. Byť vím, že lidé, kteří chtějí kritizovat, budou kritizovat stejně, tato pasáž Petrovy výzvy mě nijak nepopouzí. Petr nenabádá k podbízivosti. Žít vzorně máme kvůli Pánu, ne kvůli pohanům.

Konformismus?

Problém mám s následující částí, která zní jako manifest křesťanského konformismu. 'Podříd'te se ... pánům dobrým a mírným, ale i tvrdým'. Přijmíte řád světa, byť je nespravedlivý. Tato slova, evokují mi soudružku učitelku Hornychovou, která mě na základní škole učila občanskou nauku. *“Náboženství lidé vymysleli proto, aby mohli ovládat otročenou pracující vrstvu. Náboženství je totiž opium lidstva, jak pravil již Vladimír Iljič Lenin.”*

Definující událostí mého života byla sametová revoluce. Bylo mi v roce 1989 síce pouze 15 let, ale už jsem byl na střední škole. Takže jsem na vlastní kůži zažil okupační stávkou, demonstrace, pochody městem. Čestně musím přiznat, že jsem příliš nechápal, co se děje, ale připadalo mi to jako náramné dobrodružství. Neučilo se a navíc měl člověk pocit, že je u toho, když se děje něco velkého. Pocit příjemného vzrušení na jistou chvíli zmizel, když při jednom shromáždění před školou zastavil policejní anton a z něj vylezli příslušníci SNB. V té chvíli jsem měl stažené půlky, ale naštěstí oni také, takže k žádnému konfliktu nedošlo. Co to má společné s naším textem? Já jsem zažil, že je možné změnit společenský řád k lepšímu. Nedělám si iluze, že jsme dnes úplně svobodní, ale trvám na tom, že jsme mnohem svobodnější, než jsme byli. Právě proto je pro mě tak těžké akceptovat Petrovu výzvu. Kdybychom podle ní žili, máme tu stále normalizaci. A to nechci. Na druhou stranu jsem si výše vytýčil závazek potýkat se se Slovem Božím, i když přijde nevhod. Pokud na to rezignujeme, zbavíme víru vší síly.

Znamená tedy, že být křesťanem znamená akceptovat nesvobodu? Vzdát se jí? Rozhodně ne! Petr přece jasně říká něco jiného.

“Jste svobodni...”

Jsme svobodní navzdory tomu, že jsme otroky? Jsme svobodní navzdory tomu, že žijeme za normalizace? Jak to? Protože Petr mluví o hlubší svobodě, než je ta zakotvená ve společenském řádu. Jedná se o svobodu v Kristu. Ten, jehož poklad je opravdu v nebi a na této zemi je 'cizincem bez domovského práva', je totiž nezávislý na režimu, ve kterém žije. Je nezkorumpovatelný a nevydírateľný. Je nemanipulovatelný a tím pádem nebezpečný.

To, že je člověk svobodný v Kristu neznamená, že je vůči světu lhostejný. Naše svoboda je totiž svoboda k dobrému, ne k nevázanosti. Jsme svobodní, abychom konali v životě dobro – abychom svůj život žili vzorně. My jsme svobodní 'jako služebníci Boží'. A díky tomu můžeme snést i vnější nesvobodu. Společenský systém nerozhoduje o tom, zda jsem svobodný. A byť by mě uvěznil, vydíral a manipuloval, nemůže, neboť mé srdce patří jinému Pánu. Proto byli křesťané ochotni umírat v arénách, na hranicích i v koncentračních táborech. Protože jsme svobodní!